

Η ΤΕΧΝΗ ΕΝ ΛΙΕΓΗ.

Κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν οὐραζὺν ὁ ἡρώοισμός τῶν Βέλγων, προσοπιζόντων τὴν Γαλλίαν, ἐπέσυρε τὸν παγκόσμιον θαυμασμόν. Τὸ Βελγικὸν ἔθνος, συνεχίζον ἐνδόξους ὑπερηφάνους παραδόσεις, ἀπέδειξε ζωτικότητα μοναδικήν. Δὲν πρωταγωνιστεῖ μόνον πνευματικῶς μὲ τὸν ποιητὴν Βεραρὲν τὸν γλύπτην Μενιέ, τὸν πεζογράφον Λεμονιέ, τοὺς δραματικούς Ματθολίχ καὶ Κιστεμάκερς, τὸν μουσικογόνον Γκρετὸρ, ὅλους μεγαλοπνεύστους, ἀλλὰ καὶ στρατιωτικῶς ὑπερέχει.

Ὅλγας ἡμέρας πρὸ τοῦ μοιραίου πολέμου ἐλάβομεν τὸ κατωτέρω σημεῖωμα περὶ τῆς Βαλλωνικῆς τέχνης παρὰ τοῦ ἐν Λιέγῃ συνεοργάτου μας κ. Plomideur, ἐνδιαφέρον καὶ χαρακτηριστικόν.

ΜΕΤΑ μίαν ἐπίσκεψιν εἰς τὸ μέγαρόν μας τῶν Καλῶν τεχνῶν ἔνθα εἶναι ἐκτεθειμένα πλεῖστα ἔργα καλλιτεχνῶν τῆς Λιέγης, ἐκπλήσσεται τις πῶς μόνῃ ἢ ἐπαρχίᾳ τῆς Λιέγης δύνανται νὰ παρουσιάσῃ τότους πίνακας ζωγραφικῆς, χαλκογραφικῆς, γλυπτικῆς, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων εἶναι πρώτης τάξεως.

Ἄν ἀναλογισθῇ τις τὸ παρελθὸν καὶ ἰδίως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1905, δυσκόλως θὰ πιστεύσῃ ὅτι μετὰ τὴν τότε ἔκθεσιν μας ἡ Λιέγη ἢ Βαλλωνικὴ (*) ἔκαμε τόσας προόδους ἐν τῇ τέχνῃ καὶ ἐν τῇ φιλολογίᾳ καὶ ἠγνόησε τέλος τὴν ἀξίαν τῆς φυλῆς τῆς. Ἄν ἡ ἡμετέρα ἔκθεσις τῆς «Ἀρχαίας Τέχνης» τοῦ 1905 ἐπέτρεψε νὰ γνωρίσωμεν τοὺς καλλιτέχνας μας, σχεδὸν ἕως τότε ἀγνώστους, ἡ ἔκθεσις ἡ διοργανωθείσα ἐν Σαρλεροῦ (**) τὸ 1911 ἀπέδειξε ὅτι ὑπάρχουσι ἀρκετοὶ σύγχρονοι Βαλλωνικοὶ καλλιτέχναι. Κατὰ τὴν ἔκθεσιν ταύτην τὴν ὁποίαν ἐπιχολούθησε σειρὰ διελέξεων περὶ τῆς Βαλλωνικῆς Τέχνης συνεστήθη ἡ «Ἐνώσις τῶν Βέλγων καλλιτεχνῶν» καὶ ἡ «Ἐταιρία τῶν Φίλων τῆς Βελγικῆς Τέχνης». Τὰ δύο ταῦτα ὄργανα, ἀντίζηλα κάπως, ἐδημιούργησαν μίαν ἀμιλλαν πρὸς μεγάλην ὠφέλειαν τῶν καλλιτεχνῶν καὶ ἐν γένει τῆς Βαλλωνικῆς τέχνης.

Ἡ Βαλλωνικὴ τέχνη ἥς ἡ ὑπαρξίς ἦτο μέχρι τοῦδε ἀρνητικὴ, δὲν ἀπέβη ἤδη πλήρης σφοίγους μόνον ἐν Βαλλωνίᾳ, ἀλλὰ θαυμάζεται ἀκόμη καὶ εἰς τὰς Βρυξελλὰς, ἀφ' οὗ — ἀπὸ τινων μηνῶν — οἱ καλλιτέχναι μας ἠνοίξαν Ἐκθεσιν Βαλλωνικὴν ἐκτάκτως ἐπιτυχῇ.

Ὅχι μόνον ἡ καλλιτεχνία ὁσημέραι προοδεύει, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ Βαλλωνία θέλει πλέον νὰ ζήτῃ ζωὴν ἐλευθέραν.

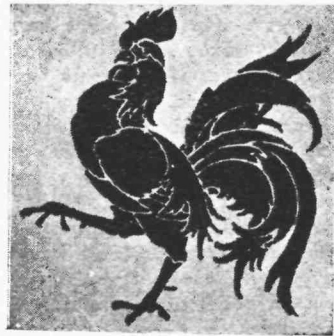
Ὅτε τὸ 1905 συνεκροτήθη τὸ πρῶτον Βαλλωνικὸν Συνέδριον ἐν Λιέγῃ, εἶναι ἀμφίβολον ἂν ὠμίλουν περὶ τῆς Βαλλωνικῆς καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ Βάλλωνες (***). Ἐκτοτε ἔχουσι ὡς σύμβολον τὸν «Ἀφροβόν

(*) Wallons (Βάλλωνες) εἶνε ἔθνος Γαλιaticόν. οἱ πρόγονοι τῶν Βέλγων, ἕως ἀνδεγέωματος. Ἡ τέχνη τῶν Βαλλωνῶν εἶνε ὁμοιοτή.

(**) Τὸ Σαρλεροῦ κατὰ τὸν διεξορόμενον πόλεμον ἐπὶ τῇ τοῦ μὴλον τῆς ἐρίδος μεταξὺ Γάλλων καὶ Γερμανῶν. Περτάκις κατελήφθη ἐπὶ τῶν Γερμανῶν καὶ περτάκις ἀνεκατελήφθη ἐπὶ τῶν Γάλλων. Τέλος κατεστράφη βομβαρδισθὲν ἐπὶ τῶν Γερμανῶν.

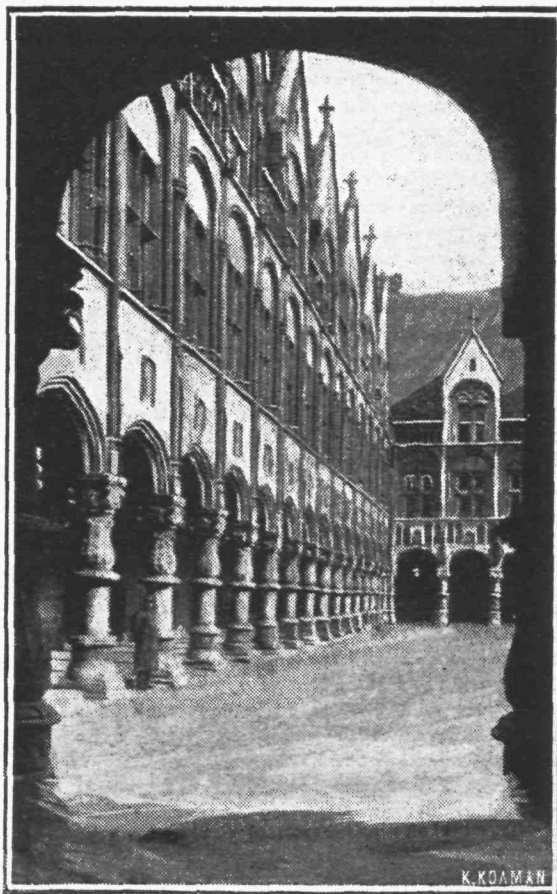
(***) Οἱ ἐν Βελγίῳ Βάλλωνες ἀνέρχονται εἰς δύο ἑκατομύρια, κατοικοῦσι δὲ τὸ νότιον μέρος τοῦ Βελγίου (Ἀνωρία, Ναμούρ, Λιέγη, Λουξεμβούργον).

Ἀλέκτορα» καὶ μίαν σημαίαν παριστάνουσαν τὸν τολμηρὸν Ἀλέκτορα ἐρυθροῦν εἰς κίτρινον βάθος. Τὸ ἔμβλημα τοῦτο ἐξέγειρε τὴν φιλοτιμίαν τῶν Βαλ-

Ὁ Βαλλωνικὸς Ἀλέκτωρ

λώνων, τοῖς ἐπέδειξε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀξίαν τῆς φυλῆς τῶν, ἱκανὴν ν' ἀντιστῇ εἰς τὰς ὑπερβολὰς τῶν Φλαμανδῶν, οἵτινες ἐζήτουν νὰ ὠφελοῦνται καὶ νὰ καυχῶνται διὰ τοὺς καλλιτέχνας καὶ τοὺς διακεκριμένους ἀνδρας τῆς Βαλλωνικῆς. Ὅπως ἡ ἐνδοξος Ἑλληνικὴ σημαία δίδει θάρρος εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς καὶ τοὺς ἐνισχύει εἰς τοὺς ἀγῶνας τῶν ἐναντίον γειτόνων, οἵτινες ἐπιζητοῦσι νὰ τοὺς ἐξοντώσῃ ἢ νὰ τοὺς ὑποδουλώσῃ, οὕτω καὶ ἡ Βαλ-

ΛΙΕΓΗ.—Τὸ Μέγαρον τῶν Δικαστηρίων